

Ҳумайро гуфтааст, муҳолифи низом аст, низоме, ки дар Тоҷикистон вучуд дорад. Ба ин маънӣ, ҳудро муҳолифи давлату ҳукумати Тоҷикистон эълон кардаву шарҳроеро ҳам барои ҳудсафедкунӣ пеш овардааст. Аммо он чӣ ки аз гуфтугӯи ӯ бармеояд, қомилан қизи дигар аст.

Матлаби гуфтугӯи тарҳрезӣшудаи Ҳумайрои Бахтиёр бо Қӯри Юнус (муаллиф ё ташаббусқори ин суҳбатро дар Тоҷикистон айнан қамин тавр мешиносанд)-ро, ки дар пойгоҳи таққирӣ-игвобарангези “Қимӣи саодат” нашр шуд, ҳондам.

Дар омади гап, дар бораи ин сомона маълумот ҳондам. Аслан, ин сомона марбут ба як ҳадамоти қосусии Эрон аст, ки бо ҳадафи амалисозии барномаи шиасозии кишварҳои суннимазҳаб роҳандозӣ шудааст. Қӯри Юнус ҳам, ки қайҳо марбут ба низоми шиаи Эрон аст, барои ин сомона ва муқобили манфиатҳои давлати Тоҷикистон фаъолият қардани он маблағи бузургеро аз бучаи давлати Эрон – маблағе, ки эронӣҳо қамчун андоз меқардозанд, дастрас қардааст. Ин маълумоти як сомонаи эронӣи муқими Аврупост.

Аммо он чӣ ки марбут ба ҳуди Қӯри Юнус аст, ба иловаи маълумоти бешумор оид ба шиақароиву шиасозии ӯ инро метавон илова қард, ки “Юнусро барои шӯстани қурми пулшӯй ва дуздии молиқияти қамъиятӣ роҳии Лубнон ва вобастаи “Ҳизбуллоҳ” қарданд”.

Ба қуруҳи террористӣ вобаста қардани нақаре, ки ба гуфтаи ҳудаш, ба қаламу қоғаз саруқор дорад, қӣ маъние метавонад дошта бошад? Дарвоқеъ, суолест, ки барои ба он посух гуфтан имону вичдон бояд азоб қашад.

Аммо он чӣ ки марбут ба “мусоҳиба”-и Ҳумайроост, қанд диду мушоҳида ва ҳондаамро қамчун далел пешорӯи ҳонанда меқузорам. Далелҳо воқеиянд ва мутмаинам, ки муҳотабамон воқеияти ҳудро дарқ меқунад, агар то ин қамон дарқ нақарда бошад.

Шояд пурсида шавад, ки Хумайро кист ва чаро чанд андешаи ба ӯ тахмилшуда метавонад мисли ман нафареро ба навиштани воқуниш водор намояд. Хумайро собик хабарнигорест, ки як замон навиштаҳои чанд хонанда доштанд. Инро намешавад инкор кард, чун бо истифода аз озодии сухану матбуоте, ки дар Тоҷикистон ҳаст, ӯ тавонист ба ҳадди барои ҳудашу лӯхтаҳои нахзатӣ зарурӣ ба танқиду пастзании давлату миллати тоҷикон даст занад. Чизе, ки барои фармоишгаронаш саҳт макбул буду ҳаст. Ҳамон чанд хонандае ҳам, ки зикрашон рафт, аслан, нахзатихоеанд, ки бо дастури рохбари акнун фирориашон Мухиддин Кабирӣ маҷбур буданд, нахрияҳоеро, ки бо имзои Хумайро чизе нахр мешуданд, харидорӣ кунанд.

Яъне, дар Тоҷикистон касе бо Хумайро мушкил надошт, касе ба ӯ тавачҷух намекард, ба фаъолиятҳо даҳлат намекарданд, озодона менавишт, меғуфт, меғашт. Ду омиле, ки ӯро водор кард, ба Аврупо равад, ин аст, ки аввалан, ӯ аз кабл дар бораи машхур шудан зиёд меғуфт, меҳост дар борааш зиёд ғӯянд, “ман бояд аз дигарон фарқ дошта бошам, маро шиносанд” меғуфт. Яъне, “бемории маъруфият дошт”. Омиле дуввум ин ҳамон Кабирӣ ва ишки ӯст, ки Хумайро ро махз ба Олмон – ҷое, ки дур аз ватан, аммо наздиктар ба Кабирӣ аст, бурд (ин дурӯғ ё тухмат нест, поинтар муфассал шарҳ медиҳам).

Ғуфтааст, “муддате зерӣ таъкибу фишор фаъолият доштам” ва ғӯё ин фишорҳо ба зидди ӯ то ханӯз идома доранд. Аз “талоши одамрабӣ” ҳадс мезананд. Аммо намеғӯянд, ки ҷаро ӯ мавриди таъкиб қарор меғирад, забонаш пеш намеравад ғӯянд, ки таблиғари доираҳои террористӣ буд, бо нахзату Кабирӣ ҳисобҳои шахсӣ дошту дорад. “Талоши одамрабӣ” – баҳона ё нахгузориест, ки Хумайро ҳеле арзишманд буданахро меҳоҳад таъкид созад. Аммо оё ӯ ба ҷуз Кабирӣ (агар ҳамон ҳам барои ӯ арзишашро ғум накарда бошад) дарқор аст?

(Дар омади ғап, вақтҳои охир дар бархе сомонаҳои иҷтимоӣ аз тавачҷухи Кӯри Юнус ба ҳарами Кабирӣ, ки Хумайро ро ҷузъе аз он медонанд, ғуфтуғузурҳо пайдо шудаанд. Шояд ин “мусоҳиба” ҷузъе аз барномаи роҳбӣи Юнус ба домони Хумайро бошад, чун айна замон харду ҳам ба ҳамдигар саҳт ниёз доранд. Инро тасдиқ карда наметавонам, харчанд таъкиди манобеъи доҳилии нахзат бар ин аст).

Дар идомаи сухбаташ Хумайро ба ин ишора кардааст, ки ғӯё дар Тоҷикистон болои матбуоту хабарнигорон фишор асту озодии матбуот маҳдуд. Ин дурӯғи махз аст, ки қайҳо инҷониб асбобе барои ғирифтани “панохҷу” шудааст. Ҳамин ба ном мусоҳибае ҳам, ки Кӯри Юнус нахр кардааст, ҳамчун “далел” барои ғирифтани мақоми “панохҷу” истифода мешавад. Ин сӯистиғода, балки дурӯғ алайҳи журналистонест, ки дар ватан истодаву заҳмат мекашанд, дурӯғ будани хар нуқтаи сухбати Хумайро ро медонанд, аммо

танҳо ба хоҷири ҳамраиҳои касбӣ ё эҳтироми калам айбу дурӯғи ӯро намегӯянд.

Марбут ба ҳамин мавзӯё як нуктаи дигари муҳим ин аст, ки дидаву доништа Хумайро дурӯғ ва сохтакорона гуфтааст, “Агар вазъи озодии баён ва шеваи фаъолияти расонахоро таҳлил кунем, марҳилаи тағйири сиёсати расонаҳо ва огози фишор ба замони пайдоиши ҳамон санади (протоколи) машҳури 32-20 рост меояд”.

Дурӯғ ин чост, ки дар протоколи мазкур, ки марбут ба таъмини амнияти Тоҷикистон ва мубориза ба зидди ифротгароиву пешгирӣ аз амалҳои террористии ТТЭ ХНИ аст, ин ҷо ягон ҳарфе дар бораи матбуот, маҳдудияти озодии суҳан, фаъолияти расонаҳо ва хабарнигорон вучуд надорад. Ин маънои онро дорад, ки Хумайро ин назарашро маҳз аз дидгоҳи ТТЭ ХНИ баён доштаву манфиатҳои ин ташкилоти террористиро ҳимоя карданист.

Ин маънои онро дорад, ки Хумайро дурӯғ мегӯяд ва ошкоро аз ТТЭ ХНИ пуштибонӣ мекунад. Манфиатдори ӯро осон дарк кардан мумкин аст, ки қабл аз ҳама, ба муносибатҳои зич – аз маблағгузориву сафархарчиҳо то ба ҷогаҳу тахпӯшхариҳои Кабирӣ барои Хумайро марбутанд.

Ба акнун дар мавриди ин ки Хумайро ҳудро муҳолиф эълон кардааст ва... ба Олмон рафтаниро маҳз ба муҳолиф будани рабт додааст. Бемантиктар аз ин андеша дидаед, ки “Охир, агар муҳолиф набудам, то Олмон чаро меомадам?!” Яъне, аз дидгоҳи ӯ ҳар нафареро, ки ба ҳукумат бо назари муҳолиф менигарад, бояд ҳатман бо ҳукумат мушкӣ ба вучуд оварад ва ба Аврупо фирор кунад. Шеваи шинос. Наҳзатиҳо айнаи ҳамин қорро карданд ва таври маълум, фирорӣ шудаву ҳудро ӯломи дари аврупоиҳо карданд.

Аз сӯйи дигар, чаро бояд муҳолиф шудаву фирор кунӣ? Магар Зоиров муҳолиф нест, Қудратову Ҳақимов ҷӣ? Чаро инҳо фирор накарданд? (Дар омади гап, ҷанде пеш яке аз наҳзатиҳо накл кард, ки Кабирӣ дарди дил кардааст, “ҳама пешам барои пурсидани пул меоянд, каму беш ҷизе ки дорем, мемиҳем ва баъд рафтаву ҳар ҷо мегӯянд, ки Кабирӣ ҳасисӣ карду пул надод. Ман, ки имкони ба ҳамаи онҳо пул доданро надорам”).

Агар пазираем, ки имрӯз ватан ба мушкӣ дучор аст, оё фирори Хумайрову ӯ баринҳо ин маъниву андешаро ба вучуд намеорад, ки ватанро дар вақти мушкӣ партофта

гурехтанд? Ва ҳар вақте мушкилот бартараф шуд, бармегарданд (ин иддаои ҳуди онҳост – аз Хумайро сар карда, то ба Кӯри Юнусу Кабириву думравҳояш), яъне, дигарон ватанро обод кунанду онҳо биёянд, лофи ватандорӣ бизананд? Оё ин камтар аз хиёнат ба ватан аст?

Акнун дар мавриди ин ки чаро Хумайро маҳз ба Олмон рафт? Ба назарам, матолибе, ки қаблан зери унвонҳои “Ишки бечавоби Хумайро”, “Аз мукотиботи Хумайро бо Кабирӣ”, ҷанҷолҳои Хумайрову Харамгул ва ҳамчунин беш аз 50 саҳифаи гуфтугӯи фејсбукии Хумайрову Кабирӣ нашр шуданд, бисёриҳо огоҳанд. Фикр намекунам, ки ин ҳама тасодуф бошанд. Дигар ҳамин аст омили асосии ин ки Хумайро рафт ба Олмону акнун барои ба огуши Кабирӣ қомғор шудан эълон кард: ман муҳолифам.

Хиёнат ба ватану пушти пой задани арзишҳои миллиро табрик намекунам, балки ба омилонаш лаънат мефиристанд. Ин қонуни давлатдорист, ки аз ҳазорсолаҳо қабл ба ин тараф идома дорад.

Ман ҳам Хумайро ро табрик намекунам.

Диловари Рауф, қоршиноси умури иҷтимоӣ